

En jagt på slædehundens sjæl

NYT FORSKNINGSPROJEKT. Den grønlandske hundeslædekultur og -teknologi rækker mere end 4.000 år tilbage i tiden. Uden hunden ville grønlændernes forfædre Thulefolket have haft vanskeligt ved at kolonisere den nye verden i det arktiske område, og hverken Robert Peary eller Roald Amundsen havde kunnet erobre henholdsvis Nord- og Sydpolen. I dag lever den traditionelle viden om hundeslædekulturen, dens teknologi og kosmologi – det man med rette kunne kalde slædehundens sjæl – stadig i det grønlandske samfund. Men denne viden er ofte ikke nedskrevet, og nu er både slædehunden og den højt specialiserede viden i fare for at forsvinde. Et nyt dansk-grønlandsk tværvideenskabeligt forskningsprojekt har derfor indledt en jagt på "slædehundens sjæl", hvor forskerne i tæt samarbejde med den grønlandske befolkning bl.a. skal beskrive slædehundens kulturelle betydning og kortlægge dens genetiske historie.

Grønland huser den største eksisterende slædehundepopulation i Arktis og en slædehundekultur, der er unik i verden. Både slædehunden og den højt specialiserede teknologi og viden, der er knyttet til dens oplæring og anvendelse, er imidlertid i fare for at forsvinde. Hundebestanden er reduceret fra 20.000 dyr for ti år siden til 15.000 dyr i dag, og nedgangen fortsætter. Årsagen skal findes i en kombination af den globale opvarmning, der betyder, at havisen lægger sig i stadig kortere tid over mindre havområder, i stigende hundefoderpriser og i konkurrencen fra snescooteren.

- Selvom slædehunden og hundeslædekulturen spiller en meget vigtig rolle i Grønland, og selvom den har stor videnskabelig og kulturel interesse, så har den kun været genstand for yderst begrænset dokumentation og forskning, siger professor Morten Meldgaard fra Grønlands Universitet og Statens Naturhistoriske Museum, der står i spidsen for forskningsprojektet. Han fortsætter:

- Slædehunden og dens kulturhistorie er derfor både meget relevant og aktuel som et tværfagligt forskningsprojekt, hvor antropologi, arkæologi, genetik og biologi samarbejder om at skabe et samlet og detaljeret billede af hundens historie, oprindelse, anvendelse og betydning.

Citizen science, der kort fortalt er videnskab, hvor borgerne inddrages i forskningsarbejdet, bliver et helt centralt element i jagten på slædehundens sjæl. Der vil være et særligt samarbejde med grønlandske skoleklasser, som inviteres med i projektet, men udgangspunktet er, at alle interesserede i og udenfor Grønland kan bidrage til fortællingen om den grønlandske slædehundekultur.

Workshops og udstilling

Forskningsprojektet QIMMEQ - den grønlandske slædehund involverer i alt tretten museer og tre universiteter. Det samlede initiativ koordineres af professor Morten Melgaard i et sekretariat placeret ved Ilisimatusarfik, Grønlands Universitet, i Nuuk.

Foruden citizen science-indsatsen og to ph.d.-projekter, der dels skal beskrive slædehundens kulturelle betydning og dels skal kortlægge dens genetiske historie, indebærer projektet også en række årlige hundeslædeworkshops i Sisimiut, hvor der bl.a. vil blive sat fokus på initiativer, der kan bidrage til at sikre en bæredygtig udvikling af slædehundekulturen i Grønland.

Den første workshop finder sted i Sisimiut ultimo 2016.

Formidlingen af forskningsprojektet og dets resultater vil desuden ske gennem bl.a. nye film- og fotooptagelser og etableringen af en vandrestilling. Udstillingen vil blive kurateret af Sisimiut Museum og Statens Naturhistoriske Museum i samarbejde med de grønlandske lokalmuseer i Tasiilaq, Ilulissat,

Qasigiannnguit, Maniisoqm Paamiut, Nanortalik, Aasiaat, Qaqortoq og Narsaq, og med Naturama og Knud Rasmussens Hus i Danmark.

Et Greenland Perspective projekt

QIMMEQ - den grønlandske slædehund er et Greenland Perspective-projekt Ved Grønlands Universitet og Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet.

Greenland Perspective er et tværvideenskabeligt og tværnationalt forskningsinitiativ, som arbejder ud fra en række dogmeregler, som skal være med til at sikre, at initiativets forskningsprojekter aktiveres ind i det grønlandske samfund. Greenland Perspective arbejder med følgende tre dogmeregler, som projekterne i videst muligt omfang skal leve op til:

- **UNIKKE RESSOURCER:** Forskningsprojektet skal fra en række fagvinkler bidrage til at identificere Grønlands særlige karakteristika og udforske, hvordan disse særlige menneskelige, naturlige eller samfundsmæssige karakteristika kan understøtte en harmonisk udvikling i Grønland.
- **GLOBALE UDFORDRINGER:** Forskningsprojektet skal bidrage til at vise, hvordan det særlige ved Grønland kan være med til at løse nogle af verdens globale udfordringer som ødelæggelse af økosystemer og stigende pres på fødevarer sikkerhed.
- **SAMARBEJDE:** Forskningsprojektet skal samarbejde med uddannelsessystemet, myndigheder, erhverv og civilsamfund for at sikre, at forskningen bliver aktiveret ind i og opleves som relevant for det grønlandske samfund.

Støttet af

VELUX FONDEN og Aage og Johanne Louis-Hansens Fond støtter projektet med hhv. 4,5 mio. kr. og 2,1 mio. kr.